

DIVLJI DEPONIJ I NA VODOCRPILIŠTIMA

– Zagađenje u zaleđu Zadra

01

Može li se zagađena voda očistiti lijepim riječima, klasičnom glazbom, molitvom i pozitivnom vizualizacijom kao što je to tvrdio japanski pseudoznanstvenik Masaru Emoto (1943. – 2014.)? Vjerojatno ne, ali divlji deponij u vodozaštitnoj zoni kod naselja Poličnik u Ravnim kotarima mogli bi očistiti savjesni ljudi. Osim lijepih prizora, dužnost nam je objaviti i ove ružne koji, nažalost, nisu rijetki. Prolistajte samo naš 189. broj s prizorima zagađenja u Maloj Mlaki - glavnoj vodozaštitnoj zoni Zagreba!

Novinarski posao odveo me prije tri-desetak godina u daleki Tokio. Ondje se već sedamdeset godina održava svjetski sajam automobila i baš sam tamo upoznao profesora Masarua Emota. Je li nas spojila voda ili sake više se ne sjećam, tko bi se sjetio nakon toliko godina baš svake cake.

Profesora su istraživačka radoznalost i ideja da se voda ponaša kao živi organizam, koji ima sposobnost da sve apsorbira i pamti, naveli na zanimljive i zahtjevne eksperimente. Uzeo je čistu vodu, stavio ju je u epruvete i na svaki uzorak zalijepio etikete s otisnutim riječima i porukama i sve to stavio u zamrzivač.

Skrivene poruke iz vode. Na jednim je pisalo „hvala, volim te, anđeo, lijepo, mir“, a na drugima „budalo, mrzim te, ubit ću te, davo, rat“. Rezultati tog eksperimenta su navodno bili zapanjujući. Uzorci vode na kojima su bile lijepe riječi formirali su divne, pravilne kristale, a ovi drugi, na koje su bile nalijepljene etikete s ružnim i grubim riječima nisu

TEKST I
FOTOGRAFIJE

Romeo Ibrišević

INFO reciklaža

Zelene stope, udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj, 098/208-277, www.zelene-stope.hr
Kontakt za besplatan odvoz olupina (CIOS): 0800 02 04
Korisna adresa: www.recikliranje.hr

imale pravilne, nego razjedinjene, amorfne oblike kristala koje je profesor specijalnim mikroskopom snimao te izradio fotografije koje je potom printao na velikim formatima fotopapira. Zaključak eksperimenta bio je da voda sve pamti.

Svoja istraživanja Japanac je nastavio s glazbom. Točio bi vodu u epruvete pa glasno puštao glazbu. Prvo klasiku: Bacha, Mozarta, Čajkovskog. Da samo vidite kako je voda reagirala – u zamrzivaču sve pravilni i prekrasni mikroskopski kristali. A onda im je puštao Black Sabbath, Slipknot, Metallicu... Ajme meni, voda je dobila slom živaca! Kristali su nisu mogli razaznati, samo grube raspukline i ledene distorzije. Od takve glazbe i neki ljudi poblesave i čudno se ponašaju, a kako ne bi senzibilna voda.

Susret s carskom obitelji na Plitvicama. Priznajem da nikada nisam pitao profesora koliki je omjer onoga što on osobno pije. Nekako mi se to činilo neprirodnim, prema znam da je to jako važno.

02

03

Nesavjesni pojedinci odlažu otpad, pa čak i lešine uginulih životinja te tako kontaminiraju zaštićeno vodozaštitno područje izvorišta Oko u Ravnim kotarima

04

- 01 Kontaminacija izvora vode Oko industrijskim, građevinskim otpadom
- 02 Antropogeno djelovanje na zagađenje okoliša sve je većih razmjera
- 03 Zagađenje okoliša, pogotovo vodozaštitnog područja predstavlja prijetnju i nama samima
- 04 Prostor je kontaminiran i životinjskim otpadom

Naime, nije svejedno je li omjer vode dva u osam ili osam u dva. Pa to zna svaki zagorski profesor za gemište. Svi oni u svojim klet-institutima svakodnevno izvode probe i eksperimente. Sve te eksperimente provjeravaju svakog vikenda ovlaštteni državni službenici. Kontrole su naročito oko Martinja i sličnih blagdana kada je aktivnost u klet-institutima pojačana. S omjerima i količinama nema šale. Sve je kristalno jasno.

No vratimo se japanskom stručnjaku za vodene osjećaje. Besposlen pop i jariče krsti - bila je reakcija nekih kojima sam pričao o svom prijatelju. Izmišlja toplu vodu - govorili su drugi. Kada je u posjet Hrvatskoj došao japanski princ Akishino sa suprugom Kiko, malo se promijenio odnos prema profesoru koji poštuje vodu. Moram priznati da je i meni bilo ugodnije kada sam se pogledao u zrcalo. Znači onu narodnu da si onakav s kakvim se ljudima družiš. Imao sam čast na Plitvičkim jezerima biti osobni fotograf tog važnog para – princa i prijestolonasljednika i njegove princeze. Pratio sam svaki korak gostiju iz dalekog Japana. Princ je po struci biolog i sva svoja opažanja na Plitvicama pomno je zapisivao u blokić. S nevjericom je promatrao i divio se čaroliji vode koja pada. Kada je slučajno naišla grupa turista iz Japana i vidjela svog princa, svi su ničice pali na zemlju. Carska obitelj u Japanu ima status božanstva. Snimio sam kada je princ kleknuo uz obalu jezera Kozjak i pažljivo, s poštovanjem rukom zahvatio vodu, držao je na dlanu kao da joj nešto šapuće i pažljivo je vratio natrag u jezero. Izgledalo mi je kao da pita vodu kako se osjeća danas i je li sretna.

Moja pisma putuju u Japan. Nakon svečane večere preko svoje prijateljice Lidije Bertović, koja je tada bila direktorica Plitvičkih jezera, a ujedno i domaćica japanskog para, poslao sam pisamce profesoru Masaruu Emotu. Mojoj sreći nije bilo kraja kada sam dobio pisamce s poštanskom markicom na kojoj je bilo izlazeće sunce. Mora da sam u to vrijeme bio stvarno nadobudan kada sam u zemlju čija vodovodna mreža ima više od 55% posto gubitaka pozvao svjetski poznatog stručnjaka da ispituje i proučava hrvat-

ske vode. Pa koga je ovdje briga za vodu, ima je na bacanje! Bio sam mlad i nadobudan te sam predložio profesoru njegovo novo istraživanje. Rekao sam da mi se čini da u Hrvatskoj voda pati i tuguje. To mi se i danas čini, samo se nemam kome izjadati. Tada sam mu to pokušao zorno prikazati. Svaki tjedan tih ranih devedesetih jedno je pisamce putovalo prema Japanu, a nakon dva tjedna dobivao sam poštu s katakana slovima. Prvih sam mjeseci slao fotografije voda prekrasnih Plitvica, Štrbačkog buka, Une, Bačinskih jezera, ušća Neretve... Godinu kasnije slao sam mu fotografije septičkih jama po krškim krajevima, onog famoznog plitvičkog 17. jezera, pa zagađenja po Zrmanji, Savi, Dravi... Ni Dunav silni nisam izostavio. Koliko ondje pluta najlonskih vrećica, bočica, olupina automobila, hladnjaka... Rijeke nam više sliče otpadnim kanalima nego prirodnim tokovima vode.

Svaki put kad smo pričali profesor je važno kimao glavom gore-dolje i činilo mi se da razumije problematiku. U kasnijim pismima pitao sam ga može li se izmjeriti patnja hrvatske vode. Može li on to znanstveno dokazati i slikovito prikazati kao ono s glazbom i riječima. Jedno je to što se meni čini, a bilo bi drugačije kada bi se on time pozabavio. Nakon što sam mu poslao fotografije koje upravo gledate, profesor se više nije javljao. Nakon nekoliko mjeseci doznao sam da je umro. U tom posljednjem pismu poslao sam mu i pjesmu „Žubor života“ našeg Gustava Krkleca.

Lasno je pokraj izvora u sjeni,
slušati žubor vode što se pjeni.
Iz mrke grude glas izbija svježi
prevrće se raspliće i bježi.
Kroz lišće šušti mahovinu mije
i u paprati se nabujalaj krije.
I začas uho zatravljeno čuje
kako travom hitri konci struje.
Povorka kapi mahnito se bori
Da život snažan ni iz čega stvori.(...)
Znaš li što izvor žubori u sjeni?
Život je pokret! Probudi se! Kreni.

Ima tu i WC školjki. Svakodnevnim radnjama poput ovakvih divljih deponija običan čovjek znatno pridonosi zagađenju okoliša

Pisanjem o problemu možemo barem povećati svijest ljudi da nas je priroda obdarila vodom i da smo je dužni čuvati, a otpad adekvatno zbrinjavati

Očaj na izvoru. Profesor se do danas nije pomaknuo, što je i razumljivo s obzirom na to da više nije živ, a i ja, eto, sjedim k'o mrtav ovdje na ovom smetlištu bez imalo volje za pokretanjem. Zamišljenog pogleda na odbačenoj fotelji fiksiram krepanu ovcu razmišljajući o čovjeku koji je s toliko ljubavi pričao o vodi da je to zapravo nevjerojatno. I ja sam rođen u znaku Ribe i priznajem nije mi sada lako. Sigurno mislite da mi nisu sve ovce i daske na broju i da imam bujnu maštu i da sam sve izmislio, ali, nažalost, sve je istina. Profesor Emoto je možda bio pseudoznanstvenik, ali bio je stvaran lik kao i ja, kao što čitate, još postojim, a i ovo mjesto se nije puno promijenilo – ime mu je Oko. Mogu sa svog fotoaparata navesti točne GPS koordinate, ali sumnjam da ikoga zanimaju otpad i smeće.

Znam da urednica inzistira na točnim podacima, pa evo - naselje se zove Poličnik, središte istoimene općine koja krije prirodne ljepote i povijesne lokalitete. U naselju Poličnik nalaze se brojni ilirski grobni humci te ostaci kao što je utvrda koja je nekoć štitila taj kraj od Osmanlija (šteta što više nije u funkciji). Mjesto leži u Ravnim kotarima, u Domovinskom ratu razoreno je napadima srpskih snaga, a u središtu mjesta je crkva Sv. Nikole. Tik do naselja, kada se prođe cesta koja vodi prema autocesti uz koju se prodaje voće i povrće može se skrenuti makadamskim putem lijevo (iz smjera Zadra do kojeg ima točno 16 kilometara). Samo pratite tablu na kojoj piše da je to vodozaštitno područje i da je pod strogim nadzorom i tu ste – točno na izvoru Oko. Tko tu koga i kada nadzire nisam ni okom ni kamerom vidio ni shvatio, a i teška sam srca viđeno prihvatio.

Nije važno ako ovu lokaciju ne pronađete iz prve, već na sljedećem križanju naći ćete sličnu poziciju sa sličnim rekvizitima. Princip je isti sve ostalo su nijanse. Sretan je onaj koji se s ovakvim slikama miri. Da bi strava bila potpuna, ovdje nedostaju samo vampiri. Ja u spomen na japanskog profesora zaludenog vodom pokušavam pisati haiku:

Krepala ovca
Na izvoru
Vjetrić piri
Harakiri.

